COMISIA EUROPEANĂ

Bruxelles, 9.3.2010
COM(2010) 82 final

2010/0050 (COD)

Propunere de

DIRECTIVĂ A PARLAMENTULUI EUROPEAN ŞI A CONSILIULUI

privind dreptul la interpretare şi traducere în cadrul procedurilor penale

EXPUNERE DE MOTIVE

1. INTRODUCERE

1. Prezenta propunere de directivă a Parlamentului European și a Consiliului vizează să instituie standarde comune minime în ceea ce privește dreptul la interpretare și traducere în cadrul procedurilor penale din Uniunea Europeană. Propunerea este concepută ca un prim pas dintr-o serie de măsuri instituite în Foaia de parcurs pentru consolidarea drepturilor procedurale, adoptată de Consiliu la 30 noiembrie 2009, prin care se recomandă Comisiei să înainteze propuneri într-un mod etapizat. Această abordare este considerată în prezent ca fiind cea mai bună modalitate de a acționa; de asemenea, aceasta va ajuta, în mod treptat, la construirea unui climat bazat pe încredere și va contribui la consolidarea încrederii reciproce. Prin urmare, prezenta propunere ar trebui considerată ca parte a unui pachet legislativ care va fi prezentat în următorii câțiva ani și care va stabili un set minim de drepturi procedurale în cadrul procedurilor penale din Uniunea Europeană.

2. Prezenta propunere vizează să îmbunătățească drepturile persoanelor suspectate care nu înțeleg și nu vorbesc limba în care se desfășoară procedura. Existența standardelor comune minime în legătură cu aceste drepturi ar trebui să faciliteze aplicarea principiului recunoașterii reciproce, îmbunătățind astfel funcționarea cooperării judiciare între statele membre ale UE.

3. Propunerea este similară cu o altă propunere, înaintată ca proiect de decizie-cadru la 8 iulie 2009[1], pe care o înlocuiește. Textul a fost discutat în grupurile de lucru din cadrul Consiliului. La 23 octombrie 2009, în cadrul Consiliului „Justiție”, s-a ajuns la un acord cu privire la abordarea generală. Din cauza timpului insuficient pentru adoptarea acesteia înainte de 1 decembrie 2009, data intrării în vigoare a Tratatului de la Lisabona, propunerea anterioară a devenit caducă.

4. În ceea ce privește temeiul juridic, propunerea se bazează pe articolul 82 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE). Acest articol stipulează că „*în măsura în care este necesar pentru a facilita recunoașterea reciprocă a hotărârilor judecătorești și a deciziilor judiciare, precum și cooperarea polițienească și judiciară în materie penală cu dimensiune transfrontalieră, Parlamentul European și Consiliul, hotărând prin directive în conformitate cu procedura legislativă ordinară, pot stabili norme minime. Aceste norme minime iau în considerare diferențele existente între tradițiile juridice și sistemele de drept ale statelor membre.*

   Acestea se referă la:

   (a) admisibilitatea reciprocă a probelor între statele membre;

   (b) drepturile persoanelor în procedura penală;

   (c) drepturile victimelor criminalității;

[1] COM(2009) 338, 8.7.2009.

(d)[…]."

Buna funcționare a recunoașterii reciproce necesită existența unei încrederi reciproce. Este necesar un anumit grad de compatibilitate pentru a îmbunătăți încrederea reciprocă, și, în consecință, cooperarea.

5. Dreptul la interpretare și traducere, care derivă din Convenția europeană a drepturilor omului (CEDO) și care poate fi dedus, de asemenea, din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene[2], este fundamental pentru o persoană acuzată de săvârșirea unei infracțiuni, care nu înțelege limba în care se desfășoară procedura. Exercitarea acestui drept permite persoanei suspectate să cunoască acuzațiile care i se aduc și să înțeleagă desfășurarea procedurii. În conformitate cu CEDO, interpretarea și traducerea trebuie puse la dispoziție în mod gratuit.

6. Analiza de impact – SEC(2009)915 și rezumatul acesteia SEC(2009)916. În vederea fundamentării propunerii din iulie 2009, Comisia a realizat o analiză de impact care este valabilă, *mutatis mutandis*, și pentru prezenta propunere de directivă. Raportul privind analiza de impact poate fi accesat la adresa http://ec.europa.eu/governance/impact/ia_carried_out/docs/ia_2009/sec_2009_0917_en.pdf.

2. CONTEXT

7. Articolul 6 alineatul (3) din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE) prevede că drepturile fundamentale, astfel cum sunt garantate de Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și astfel cum rezultă din tradițiile constituționale comune statelor membre, constituie principii generale ale dreptului Uniunii. Articolul 6 alineatul (1) din TUE prevede că Uniunea recunoaște drepturile, libertățile și principiile prevăzute în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene din 7 decembrie 2000, astfel cum a fost adaptată la Strasbourg, la 12 decembrie 2007, care are aceeași valoare juridică cu cea a TFUE și TUE. Articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale garantează dreptul la un proces echitabil, inclusiv dreptul la consiliere juridică și la reprezentare, în timp ce articolul 48 prevede respectarea dreptului la apărare.

8. Potrivit concluziilor președinției Consiliului European de la Tampere[3], principiul recunoașterii reciproce ar trebui să devină piatra de temelie a cooperării judiciare, întrucât recunoașterea reciprocă „…și apropierea necesară a legislației ar facilita […] protecția judiciară a drepturilor individuale"[4].

---

2 Explicațiile referitoare la Carta drepturilor fundamentale (JO C 303, 14.12.2007), anexate Cartei, prevăd, la explicațiile aferente articolul 48: „Domeniul de aplicare al articolului 48 este identic cu cel al articolului 6 alineatele (2) și (3) din CEDO [*articolul 6 alineatele (2) și (3) din CEDO citate*]. În conformitate cu articolul 52 alineatul (3), acest drept are același înțeles și același domeniu de aplicare ca și dreptul garantat prin CEDO." Articolul 52 alineatul (3) din Cartă stipulează, de asemenea: „Această dispoziție nu împiedică legislația Uniunii să confere o protecție mai largă."

3 15 și 16 octombrie 1999.

4 Concluzia nr. 33.

9. În Comunicarea Comisiei către Consiliu și Parlamentul European din 26 iulie 2000 privind recunoașterea reciprocă a hotărârilor definitive în materie penală[5] s-a precizat că „prin urmare, trebuie să se asigure că tratamentul persoanelor suspectate și drepturile persoanelor acuzate nu numai că nu vor avea de suferit în urma punerii în aplicare a principiului [privind recunoașterea reciprocă], ci că garanțiile vor fi chiar îmbunătățite prin acest proces”.

10. Această abordare a fost confirmată în Programul de măsuri de punere în aplicare a principiului recunoașterii reciproce a hotărârilor în materie penală[6] („programul de măsuri”) adoptat de Consiliu și de Comisie. În cadrul acestui program s-a subliniat că „recunoașterea reciprocă depinde de o serie de parametri care îi determină eficacitatea”.

11. Printre acești parametri se numără mecanismele de garantare a drepturilor persoanelor suspectate (parametrul 3) și definiția standardelor comune minime necesare facilitării punerii în aplicare a principiului recunoașterii reciproce (parametrul 4). Prezenta propunere de directivă reprezintă forma ce corespunde scopului declarat, și anume, consolidarea protecției drepturilor individuale.

12. În 2004, Comisia a înaintat o propunere legislativă completă[7] privind anumite drepturi importante ale persoanelor acuzate în cadrul procedurilor penale, dar această propunere nu a putut fi adoptată de către Consiliu.

13. La 30 noiembrie 2009, Consiliul „Justiție” a adoptat o foaie de parcurs pentru consolidarea drepturilor procedurale ale persoanelor suspectate sau acuzate în cadrul procedurilor penale[8] solicitând adoptarea, pe baza unei abordări etapizate, a cinci măsuri referitoare la câteva drepturi procedurale importante, și invitând Comisia să prezinte propunerile necesare în acest scop. Prima măsură avută în vedere în foaia de parcurs privește dreptul la interpretare și traducere.

14. Programul de la Stockholm, adoptat de Consiliul European din 10-11 decembrie 2009[9], a reafirmat importanța drepturilor procedurale ale persoanelor în cadrul procedurilor penale, ca valoare fundamentală a Uniunii și componentă esențială a încrederii reciproce între statele membre și a încrederii publice în UE. Programul de la Stockholm menționează foaia de parcurs ca fiind parte integrantă din programul multianual și invită Comisia să înainteze propuneri adecvate pentru punerea în aplicare rapidă a acesteia.

3. DREPTUL LA TRADUCERE ȘI INTERPRETARE, CONSACRAT ÎN CEDO ȘI ÎN CARTA DREPTURILOR FUNDMENTALE A UNIUNII EUROPENE

15. Articolul 5 din CEDO - Dreptul la libertate și la siguranță – prevede că:

„(1) Orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția următoarelor cazuri și potrivit căilor legale: (...)

---

5 COM(2000) 495, 29.7.2000.
6 JO C 12, 15.1.2001, p. 10.
7 COM(2004) 328, 28.4.2004.
8 JO C 295, 4.12.2009, p. 1.
9 Concluziile Consiliul European, 10-11 decembrie 2009.

(f) dacă este vorba despre arestarea sau detenția legală a unei persoane ...împotriva căreia se află în curs o procedură ... de extrădare.

(2) Orice persoană arestată trebuie să fie informată, în termenul cel mai scurt și într-o limbă pe care o înțelege, asupra motivelor arestării sale și asupra oricărei acuzații aduse împotriva sa."

(...)

(4) Orice persoană lipsită de libertatea sa prin arestare sau deținere are dreptul să introducă un recurs în fața unui tribunal, pentru ca acesta să statueze într-un termen scurt asupra legalității deținerii sale și să dispună eliberarea sa dacă deținerea este ilegală."

iar articolul 6 - Dreptul la un proces echitabil – prevede că:

„(3) Orice acuzat are, în special, dreptul:

(a) să fie informat, în termenul cel mai scurt, într-o limbă pe care o înțelege și în mod amănunțit, asupra naturii și cauzei acuzației aduse împotriva sa;

(...)

(e) să fie asistat în mod gratuit de un interpret, dacă nu înțelege și nu vorbește limba folosită la audiere."

Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene reflectă aceste drepturi în articolul 6 și articolele 47-50. Articolul 47 garantează în special dreptul la un proces echitabil, inclusiv dreptul la consiliere juridică și la reprezentare; articolul 48 garantează respectarea prezumției de nevinovăție și a dreptului la apărare[10].

16. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, în legătură cu articolul 6 din CEDO, că persoana acuzată are dreptul, în mod gratuit, la serviciile unui interpret, chiar și în eventualitatea condamnării sale, precum și dreptul să primească documentele prin care acesta este acuzat într-o limbă pe care o înțelege; interpretarea trebuie să fie la un nivel suficient pentru a permite acestuia să înțeleagă procedura, iar interpretul trebuie să fie competent. Dreptul persoanei de a avea acces gratuit la serviciile unui interpret, chiar și în eventualitatea condamnării sale, a fost consacrat în cauzele Luedicke, Belkacem și Koç/Germania[11]. În cauza Kamasinski/Austria[12] s-a stabilit că nivelul interpretării oferite ar trebui să fie suficient de ridicat pentru ca persoana acuzată să poată să cunoască dosarul și să se apere. Dreptul se aplică înscrisurilor din dosar și procedurilor premergătoare procesului. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că standardul interpretării trebuie să fie „adecvat" și că

---

10 A se vedea nota de subsol 2.

11 *28 noiembrie 1978, seria A nr. 29.* „46. Curtea consideră, prin urmare, că înțelesul obișnuit al noțiunii […] „gratuit" de la articolul 6 alineatul 3 litera (e) […] este confirmat de obiectul și scopul articolului 6. Curtea concluzionează că dreptul protejat de articolul 6 alineatul 3 litera (e) presupune, pentru orice persoană care nu înțelege sau nu se poate exprima în limba în care se desfășoară procedura, dreptul de a primi în mod gratuit asistență din partea unui interpret, fără a i se imputa, ulterior, costul ocazionat de acest serviciu."

12 19 decembrie 1989, seria A nr. 168.

detaliile acuzării trebuie să îi parvină persoanei într-o limbă pe care acesta o înțelege (Brozicek/Italia[13]). Sarcina probei cu privire la faptul că persoana acuzată vorbește în mod „adecvat" limba în care se desfășoară procedura în instanță aparține autorităților judiciare și nu persoanei acuzate[14]. Interpretul trebuie să fie competent și judecătorul trebuie să garanteze corectitudinea procedurii (Cuscani/Marea Britanie[15]).

17. Propunerea de proiect de directivă stabilește obligațiile minime și se întemeiază pe CEDO și pe jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului. Forumul de reflecție al Comisiei asupra multilingvismului și formării interpreților[16] a redactat un raport cu recomandări privind calitatea interpretării și a traducerii. Raportul este rezultatul reuniunilor Forumului de reflecție, convocat de Direcția Generală Interpretare a Comisiei în 2008, pentru a identifica dacă este nevoie să se adopte măsuri, și în caz afirmativ, care ar putea fi acestea. Forumul a ajuns la concluzia că este nevoie să se adopte măsuri și a formulat recomandări privind modalitatea de îmbunătățire a disponibilității interpreților competenți și calificați în procesele penale. Printre recomandări s-a numărat instituirea unui curriculum în materie de interpretare în domeniul juridic, precum și a unui sistem de acreditare, certificare și înregistrare a interpreților din acest domeniu.

18. Direcția Generală Traduceri a Comisiei Europene (DGT) a luat inițiativa de a organiza un Master European în Traduceri (MET). În colaborare cu un grup de experți format din cadre universitare renumite, a fost creat un cadru de referință, compus din șase specializări, pentru formarea universitară în domeniul traducerii. În septembrie 2009, DGT a creat o rețea de programe de traducere de înaltă calitate, la nivel de master, în cadrul UE, în vederea asigurării excelenței în domeniul formării traducătorilor, inclusiv în domeniul specializat al traducerii juridice și valorizării profesiei de traducător în toate statele membre.

19. În cazul în care este necesar, se poate recurge la posibilitățile de finanțare disponibile la nivelul Uniunii Europene, în vederea sprijinirii eforturilor statelor membre de a se conforma cerințelor prezentului act normativ, în special în ceea ce privește serviciile de traducere și de interpretariat finanțate de stat.

4. DISPOZIȚII SPECIFICE

Articolul 1 - Domeniul de aplicare

19. Domeniul de aplicare privește procedurile penale și procedurile de executare a mandatului european de arestare. Domeniul de aplicare privește orice persoană, din momentul în care este suspectată de a fi săvârșit o infracțiune și până la finalizarea procesului (inclusiv a oricărei căi de atac). Este importantă precizarea conform căreia

---

13 19 decembrie 1989, (10964/84) [1989] CEDO 23.

14 „41 […] autoritățile judiciare italiene ar fi trebuit să adopte măsuri pentru a se conforma, astfel încât să asigure respectarea cerințelor de la articolele 6 alineatul (3) litera (a), cu excepția cazului în care puteau stabili că partea avea, de fapt, suficiente cunoștințe de limbă italiană pentru a înțelege din notificare conținutul scrisorii prin care îi erau aduse la cunoștință acuzațiile împotriva sa. Din documentele de la dosar sau în urma declarațiilor martorilor audiați la 23 aprilie 1989 nu reiese acest lucru. Prin urmare, sub acest aspect, s-a săvârșit o încălcare a articolului 6 alineatul (3) litera (a)."

15 24 septembrie 2002, nr. 327796

16 http://ec.europa.eu/commission_barroso/orban/docs/FinalL_Reflection_Forum_Report_en.pdf

cazurile în care se utilizează un mandat european de arestare intră sub incidența acestui articol, deoarece decizia-cadru privind mandatul european de arestare face referire la aceste drepturi doar în termeni generali. În acest sens, propunerea reprezintă o dezvoltare suplimentară a articolului 5 din CEDO.

20. Având în vedere că jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului a adus clarificări în sensul că persoanele audiate în legătură cu săvârșirea unei infracțiuni, puse sau nu în mod oficial sub acuzare, ar trebui să facă obiectul articolului 6 din CEDO, persoanele arestate sau reținute în baza unei acuzații penale intră, de asemenea, sub incidența acestei prevederi. Aceste drepturi sunt recunoscute din momentul în care persoana este informată că este suspectată de săvârșirea unei infracțiuni.

Articolul 2 - Dreptul la interpretare

21. Acest articol stabilește principiul de bază conform căruia ar trebui asigurată interpretarea pe parcursul urmăririi penale și al judecății, respectiv pe parcursul anchetei organelor de poliție, la proces și cu ocazia oricăror audieri intermediare sau căi de atac. Acesta include și interpretarea comunicărilor dintre persoana suspectată sau acuzată și avocatul acesteia. Ar trebui înființat un sistem care să certifice dacă persoana în cauză are nevoie de un interpret și să permită acesteia fie să conteste decizia prin care s-a stabilit că interpretul nu este necesar, fie să conteste calitatea interpretării.

22. Procedurile mandatului european de arestare fac în mod explicit obiectul acestui articol.

Articolul 3 - Dreptul la traducerea documentelor esențiale

23. Pentru a se garanta corectitudinea procedurii, persoana suspectată are dreptul la traducerea în scris a documentelor esențiale. În cauza Kamasinski/Austria[17] Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit că dreptul la interpretare se aplică și „înscrisurilor din dosar" și că persoana acuzată ar trebui să cunoască suficient de bine cazul instrumentat împotriva sa pentru a putea să își construiască apărarea[18]. Documentele esențiale din cadrul procesului penal ar trebui, prin urmare, să includă actul de acuzare sau rechizitoriul și orice înscris relevant, precum declarația unui

---

17 19 decembrie 1989, seria A nr. 168.

18 "74. Dreptul […] la asistență gratuită din partea unui interpret nu se aplică numai declarațiilor orale date în ședințele de judecată, ci și înscrisurilor din dosar și fazei premergătoare procesului. Articolul 6 alineatul (3) litera (e) prevede că orice persoană „acuzată de săvârșirea unei infracțiuni" care nu înțelege sau nu vorbește limba în care se desfășoară procedura în fața instanței are dreptul la asistența gratuită din partea unui interpret pentru traducerea sau interpretarea tuturor acelor documente sau declarații din cadrul procesului, care sunt îndreptate împotriva sa și a căror înțelegere de către acesta este necesară, sau la traducerea în limba utilizată de instanță pentru a beneficia de un proces echitabil. […]Cu toate acestea, articolul 6 alineatul (3) litera (e) nu solicită o traducere scrisă a tuturor elementelor de probă scrise sau a documentelor oficiale din cadrul procedurii. Asistența oferită în materie de interpretare ar trebui să permită persoanei acuzate să cunoască cazul instrumentat împotriva sa și să se apere, în special prin posibilitatea de a prezenta instanței versiunea sa în ceea ce privește faptele. Pentru ca dreptul garantat de articolul 6 alineatul (3) litera (e) să poată fi pus în practică și să fie efectiv, obligația autorităților competente nu este limitată la desemnarea unui interpret, ci, dacă acestea sunt notificate de prezența unor circumstanțe deosebite, obligația se poate extinde la gradul de control ulterior privind calitatea interpretării oferite (a se vedea hotărârea din cauza Artico)."

martor-cheie de care este nevoie pentru a înțelege „în mod amănunțit, natura și cauza acuzației aduse împotriva sa”, în conformitate cu articolul 6 alineatul (3) litera (a) din CEDO. De asemenea, ar trebui să se pună la dispoziție traducerea oricărui mandat de reținere sau mandat de privare de libertate, precum și traducerea hotărârii, pentru ca persoana să își poată exercita dreptul la o cale de atac (articolul 2 protocolul 7 din CEDO). În cazul în care documentele sunt foarte mari, traducerea se poate rezuma la pasajele relevante.

24. În ceea ce privește procedura de executare a unui mandat european de arestare, acesta ar trebui tradus.

25. Persoana poate renunța la dreptul de a beneficia de traducere cu condiția ca aceasta să fi primit anterior consiliere juridică.

Articolul 4 - Costurile interpretării și ale traducerii

26. Acest articol prevede că statele membre acoperă costurile legate de interpretare și traducere. Dreptul persoanei acuzate de a avea acces gratuit la serviciile unui interpret, chiar și în eventualitatea condamnării sale, a fost consacrat în cauzele Luedicke, Belkacem și Koç/Germania[19].

Articolul 5 - Calitatea interpretării și a traducerii

27. Acest articol stabilește cerințele de bază privind garantarea calității traducerii și a interpretării. Recomandările în acest sens se regăsesc în raportul Forumului de reflecție al Comisiei asupra multilingvismului și formării interpreților[20].

Articolul 6 - Clauza de menținere a nivelului de protecție

28. Scopul acestui articol este să asigure că stabilirea de standarde comune minime în conformitate cu prezenta directivă nu are ca efect scăderea nivelului standardelor în anumite state membre și că standardele consacrate în Convenția europeană a drepturilor omului, în Carta drepturilor fundamentale și în alte dispoziții relevante de drept internațional sunt menținute. Statele membre sunt libere să fixeze standarde mai înalte decât cele convenite în prezenta directivă.

Articolul 7 - Punerea în aplicare

29. Acest articol impune statelor membre obligația de a pune în aplicare directiva până la xx/xx/ 20xx și de a trimite, până la aceeași dată, Consiliului și Comisiei, textele prevederilor legislative de transpunere a directivei în dreptul intern.

---

19 „46. Curtea consideră, prin urmare, că înțelesul obișnuit al noțiunii […] „gratuit” de la articolul 6 alineatul 3 litera (e) […] este confirmat de obiectul și scopul articolului 6. Curtea concluzionează că dreptul protejat de articolul 6 alineatul 3 litera (e) presupune, pentru orice persoană care nu înțelege sau nu se poate exprima în limba în care se desfășoară procedura, dreptul de a primi în mod gratuit asistență din partea unui interpret, fără a i se imputa, ulterior, costul ocazionat de acest serviciu.”

20 A se vedea nota de subsol 14 de mai sus.

Articolul 8 - Raportarea

30. După 12 luni de la punerea în aplicare, Comisia trebuie să prezinte Parlamentului European și Consiliului un raport în care să analizeze măsura în care statele membre au adoptat dispozițiile necesare pentru a se conforma directivei, însoțit, dacă este cazul, de propuneri legislative.

Articolul 9 - Intrarea în vigoare

31. Acest articol prevede că directiva va intra în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării sale în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

5. PRINCIPIUL SUBSIDIARITĂȚII

32. Obiectivul propunerii nu poate fi realizat în mod suficient de statele membre acționând în mod unilateral, întrucât acest obiectiv este de a promova încrederea între statele membre, fiind, prin urmare, important să se convină asupra unui standard minim comun care să se aplice în întreaga Uniune Europeană. Propunerea va apropia normele materiale de drept procedural ale statelor membre în ceea ce privește interpretarea și traducerea în cadrul procedurilor penale, în vederea consolidării încrederii reciproce. Prin urmare, propunerea respectă principiul subsidiarității.

6. PRINCIPIUL PROPORȚIONALITĂȚII

33. Propunerea respectă principiul proporționalității deoarece nu depășește nivelul minim necesar pentru realizarea la nivel european a obiectivului declarat și ceea ce este necesar pentru îndeplinirea acestuia.

2010/0050 (COD)

Propunere de

DIRECTIVĂ A PARLAMENTULUI EUROPEAN ŞI A CONSILIULUI

privind dreptul la interpretare şi traducere în cadrul procedurilor penale

PARLAMENTUL EUROPEAN ŞI CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcţionarea Uniunii Europene, în special articolul 82 alineatul (2),

având în vedere propunerea Comisiei Europene[21],

după transmiterea propunerii către parlamentele naţionale,

având în vedere avizul Comitetului Economic şi Social European[22],

având în vedere avizul Comitetului Regiunilor[23],

hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară,

întrucât:

(1) Articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene garantează dreptul la un proces echitabil, inclusiv dreptul la consiliere juridică şi la reprezentare; articolul 48 garantează respectarea prezumţiei de nevinovăţie şi a dreptului la apărare.

(2) Uniunea Europeană şi-a stabilit obiectivul de a menţine şi de a dezvolta un spaţiu de libertate, securitate şi justiţie. În conformitate cu concluziile Consiliului European de la Tampere din 15-16 octombrie 1999, în special punctul (33), principiul recunoaşterii reciproce în cadrul Uniunii Europene ar trebui să devină fundamentul cooperării judiciare atât în materie civilă, cât şi penală.

(3) La 29 noiembrie 2000, Consiliul, în conformitate cu concluziile de la Tampere, a adoptat un program de măsuri de punere în aplicare a principiului recunoaşterii reciproce în materie penală[24]. Introducerea programului de măsuri menţionează că principiul recunoaşterii reciproce „are drept scop consolidarea cooperării dintre statele membre, precum şi creşterea protecţiei acordate drepturilor individuale”.

---

21 JO C , , p.
22 JO C , , p.
23 JO C , , p.
24 JO C 12, 15.01.2001, p. 10.

(4) Punerea în aplicare a principiului recunoașterii reciproce a hotărârilor în materie penală implică faptul că fiecare stat membru are încredere în sistemele de justiție penală ale celorlalte state membre. Amploarea procesului de recunoaștere reciprocă depinde, în mare măsură, de o serie de parametri, precum „mecanisme de protecție a drepturilor […] persoanelor suspectate”[25] și standarde minime comune necesare pentru facilitarea aplicării principiului recunoașterii reciproce.

(5) Recunoașterea reciprocă poate funcționa în mod eficient doar într-un climat de încredere, în cadrul căruia nu doar autoritățile judiciare, ci toți participanții la procesul penal consideră hotărârile autorităților judiciare din alte state membre ca fiind echivalente celor emise de propriile autorități, presupunând „nu doar încrederea în justețea normelor partenerului, ci și în faptul că aceste norme sunt în mod corect aplicate”[26].

(6) Cu toate că toate statele membre sunt părți la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (CEDO), experiența a arătat că doar acest element nu poate oferi întotdeauna un grad suficient de încredere în sistemele de justiție penală ale altor state membre.

(7) Articolul 82 alineatul (2) din tratat prevede instituirea unor norme minime aplicabile în statele membre în vederea facilitării recunoașterii reciproce a hotărârilor judecătorești și a deciziilor judiciare și cooperarea polițienească și judiciară în materie penală cu dimensiune transfrontalieră. Standardele minime comune ar trebui să aibă ca rezultat creșterea încrederii în sistemele de justiție penală ale tuturor statelor membre, fapt ce ar conduce la o cooperare judiciară mai eficientă într-un climat de încredere reciprocă.

(8) La 30 noiembrie 2009, Consiliul a adoptat o foaie de parcurs pentru consolidarea drepturilor procedurale, prin care a solicitat Comisiei să înainteze propuneri într-un mod etapizat, cu privire la dreptul la interpretare și traducere, dreptul la informare cu privire la drepturile persoanei în cauză, dreptul la consiliere juridică, în perioada premergătoare și pe durata procesului, dreptul persoanei reținute de a comunica cu membrii familiei, cu angajatorii sau cu autoritățile consulare și protecția suspecților vulnerabili.

(9) Directiva, ca primă măsură din foaia de parcurs, ar trebui să stabilească standarde comune ce urmează a fi aplicate în domeniul interpretării și traducerii în cadrul procedurilor penale, în vederea consolidării încrederii necesare între statele membre.

(10) Dreptul la interpretare și la traducere pentru persoanele care nu înțeleg limba în care se desfășoară procedural sunt consacrate în articolul 6 din CEDO, astfel cum sunt interpretate de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului. Directiva ar trebui să faciliteze aplicarea acestor drepturi în practică, în vederea garantării dreptului la un proces echitabil.

(11) Drepturile prevăzute în prezenta directivă ar trebui să se aplice și procedurilor de executare a mandatului european de arestare. Statele membre executante ar trebui să prevadă și să suporte costurile pentru interpretare și traducere, pentru orice persoană

---

[25] JO C 12, 15.1.2001, p. 10.
[26] COM(2000) 495, 26.7.2000, p.4.

care face obiectul mandatului european de arestare și care nu înțelege sau nu vorbește limba în care se desfășoară procedura.

(12) Persoana suspectată sau acuzată ar trebui să poată, inter alia, să prezinte avocatului său, versiunea sa în ce privește faptele, să menționeze orice declarații cu care nu este de acord și să își informeze avocatul cu privire la orice fapte care ar trebui invocate în apărarea sa.

(13) Decizia conform căreia nu este necesară interpretarea sau traducerea ar trebui să poată face obiectul revizuirii. Statele membre ar trebui să garanteze că persoana suspectată sau acuzată are dreptul de a contesta o decizie care constată că interpretarea nu este necesară, inclusiv în cazurile în care interpretarea sau traducerea sunt atât de deficiente, încât echivalează cu absența interpretării.

(14) Obligația de diligență față de persoanele suspectate sau acuzate care se află într-o situație potențial vulnerabilă, în special din cauza unor dizabilități fizice care le afectează capacitatea de a comunica eficient, stă la baza unei administrații eficiente. Prin urmare, autoritățile competente ar trebui să asigure că aceste persoane pot să își exercite în mod efectiv drepturile prevăzute de prezenta directivă, fiind informate de orice vulnerabilitate potențială care afectează capacitatea acestora de a înțelege procedurile și de a se face înțelese și luând măsurile care se impun pentru protecția acestor drepturi.

(15) Un proces echitabil presupune ca persoana suspectată sau acuzată să primească documentele esențiale traduse. Printre documentele esențiale care trebuie traduse se numără mandatul de reținere prin care persoana este privată de libertate, rechizitoriul/actul de punere sub acuzare, documentele probatorii esențiale și hotărârea.

(16) Renunțarea la dreptul de a primi traducerea scrisă a documentelor ar trebui să fie neechivocă și să fie valabilă doar după ce s-a primit consiliere juridică.

(17) Eficacitatea interpretării și a traducerii ar trebui asigurată prin diverse mijloace, cum ar fi formarea judecătorilor, avocaților, procurorilor, polițiștilor și a altor categorii de personal relevant implicat în proceduri judiciare, în vederea sensibilizării acestora cu privire la situația persoanelor care au nevoie de servicii de interpretare și a celor care furnizează astfel de servicii.

(18) Directiva ar trebui să stabilească normele minime. Statele membre ar trebui să poată extinde drepturile stabilite prin directivă în vederea asigurării unui nivel mai ridicat de protecție și în situațiile care nu sunt tratate în mod explicit de directivă. Nivelul de protecție nu ar trebui să scadă niciodată sub standardele prevăzute de Convenția europeană a drepturilor omului, astfel cum aceasta este interpretată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

(19) Prezenta directivă respectă drepturile fundamentale și se conformează principiilor recunoscute de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. În special, prezenta directivă urmărește promovarea dreptului la libertate, a dreptului la un proces echitabil și a drepturilor de apărare și trebuie să fie pusă în aplicare în consecință.

(20) Statele membre ar trebui să asigure că dispozițiile prezentei directive, care corespund drepturilor garantate prin Convenția europeană a drepturilor omului sunt puse în aplicare cu respectarea drepturilor și a jurisprudenței relevante a Curții Europene a Drepturilor Omului.

(21) Întrucât obiectivul stabilirii unor standarde minime comune nu poate fi realizat de statele membre acționând în mod unilateral, nici la nivel central, nici la nivel regional sau local și poate fi atins doar la nivelul Uniunii, Parlamentul European și Consiliul pot adopta măsuri în conformitate cu principiul subsidiarității, astfel cum prevede articolul 5 din Tratatul privind Uniunea Europeană. În conformitate cu principiul proporționalității, astfel cum este prevăzut la articolul menționat anterior, prezenta directivă nu depășește ceea ce este necesar pentru a atinge aceste obiective.

(22) [În conformitate cu articolele 1, 2, 3 și 4 din Protocolul privind poziția Regatului Unit și a Irlandei cu privire la spațiul de libertate, securitate și justiție anexat la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Regatul Unit și Irlanda au notificat dorința lor de a participa la adoptarea și punerea în aplicare a acestei directive] / [Fără a aduce atingere articolului 4 din Protocolul privind poziția Regatului Unit și a Irlandei cu privire la spațiul de libertate, securitate și justiție, Regatul Unit și Irlanda nu vor participa la adoptarea directivei și nu vor avea obligații în temeiul acesteia și respectiv, directiva nu li se va aplica.][27] În conformitate cu articolele 1 și 2 din Protocolul referitor la poziția Danemarcei, anexat la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Danemarca nu participă la adoptarea prezentei directive, care nu este obligatorie pentru aceasta și nu i se aplică.

ADOPTĂ PREZENTA DIRECTIVĂ:

Articolul 1
Obiectul și domeniul de aplicare

1. Prezenta directivă instituie norme privind drepturile la interpretare și traducere în cadrul procedurilor penale și în cadrul procedurilor de executare a mandatului de arestare european.

2. Statele membre ar trebui să asigure că de drepturile menționate la alineatul (1) beneficiază orice persoană, din momentul în care este informată de autoritățile competente ale unui stat membru că este suspectată de săvârșirea unei infracțiuni și până la finalizarea procesului.

Articolul 2
Dreptul la interpretare

1. Statele membre se asigură că persoanei suspectate sau acuzate, care nu înțelege și nu vorbește limba în care se desfășoară procedura penală respectivă, i se oferă, fără întârziere, servicii de interpretare, de o calitate suficientă în vederea garantării unui proces penal echitabil. Serviciile de interpretare trebuie asigurate în cadrul

[27] Formularea finală a acestui considerent al directivei va depinde de poziția actuală a Regatului Unit și a Irlandei, în conformitate cu dispozițiile Protocolului nr. 21.

procedurilor desfășurate în fața autorităților de urmărire penală și a celor judiciare, inclusiv în cadrul anchetelor organelor de poliție, în cadrul tuturor întâlnirilor necesare dintre persoana suspectată și apărătorul acesteia, în cadrul tuturor audierilor în fața instanței și al oricăror audieri preliminare.

2. Statele membre asigură, dacă este cazul, traducerea asistenței juridice de care beneficiază persoana suspectată de-a lungul procedurilor penale.

3. Statele membre asigură instituirea unei proceduri prin care să se verifice dacă persoana suspectată sau acuzată înțelege și vorbește limba în care se desfășoară procedura penală.

4. Statele membre asigură că persoana suspectată sau acuzată are dreptul să exercite o cale de atac împotriva oricărei hotărâri care dispune că nu este necesară asigurarea interpretării.

5. Dreptul la interpretare include asistența oferită persoanelor cu deficiențe de auz și vorbire.

6. În ceea ce privește procedurile de executare a mandatului european de arestare, statele membre asigură că orice persoană supusă unor astfel de proceduri, care nu înțelege și nu vorbește limba în care este redactat mandatul, beneficiază de interpretare în cadrul procedurilor respective.

Articolul 3

Dreptul la traducerea scrisă a documentelor esențiale

1. Statele membre se asigură că persoanei suspectate sau acuzate, care nu înțelege limba în care se desfășoară procedura penală respectivă, i se oferă traducerea scrisă a tuturor documentelor esențiale, de o calitate corespunzătoare în vederea garantării unui proces penal echitabil.

2. Printre documentele esențiale care trebuie traduse se numără mandatul de reținere prin care persoana este privată de libertate, rechizitoriul/actul de punere sub acuzare, documentele probatorii esențiale și hotărârea.

3. Persoana suspectată sau acuzată și avocatul acesteia pot înainta o cerere motivată de traducere a altor documente, inclusiv cele privind asistența juridică oferită de apărătorul persoanei suspectate.

4. Statele membre se asigură că persoana suspectată sau acuzată are dreptul să exercite o cale de atac împotriva oricărei hotărâri care dispune că nu este necesară asigurarea traducerii.

5. În ceea ce privește procedurile de executare a mandatului european de arestare, statele membre se asigură că orice persoană supusă unei asemenea proceduri, care nu înțelege limba în care este redactat mandatul, beneficiază de o traducere a documentului menționat.

6. Persoana care, în temeiul prezentului articol, are dreptul de a beneficia de traducerea documentelor, poate renunța la acest drept, după ce a primit consiliere juridică cu privire la acest aspect.

Articolul 4

Obligația statelor membre de a acoperi costurile legate de interpretare și de traducere

Statele membre acoperă costurile legate de interpretare și de traducere care rezultă din aplicarea articolelor 2 și 3, indiferent de rezultatul procedurii.

Articolul 5

Eficacitatea serviciilor de interpretare și traducere

1. Interpretarea și traducerea trebuie asigurate astfel încât să garanteze exercitarea deplină a drepturilor de către persoana suspectată sau acuzată.

2. Statele membre asigură formarea judecătorilor, a avocaților, a procurorilor, a polițiștilor și a altor categorii de personal relevant implicat în proceduri judiciare, astfel încât persoana suspectată să poată înțelege procedurile desfășurate și să poată înțelege mai bine rolul interpreților și al traducătorilor.

Articolul 6

Clauza de menținere a nivelului de protecție

Nicio dispoziție a prezentei directive nu se interpretează ca o limitare a vreunui drept sau a vreunei garanții procedurale, nici ca o derogare de la acestea, care sunt asigurate conform Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, conform Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, conform dispozițiilor relevante de drept internațional sau conform legislației oricărui stat membru și care asigură un nivel mai ridicat de protecție.

Articolul 7

Punere în aplicare

1. Statele membre adoptă dispozițiile legale, de reglementare și administrative necesare pentru a se conforma prezentei directive în termen de …* (* - 24 de luni de la intrarea în vigoare a prezentei directive).

2. Atunci când statele membre adoptă aceste măsuri, ele conțin o trimitere la prezenta directivă sau sunt însoțite de o asemenea trimitere la data publicării lor oficiale. Statele membre stabilesc modalitatea de efectuare a unei astfel de trimiteri.

3. Comisiei îi este comunicat de către statele membre textul dispozițiilor care transpun în dreptul intern al acestora obligațiile impuse în temeiul prezentei directive, însoțit de un tabel de concordanță între prezenta directivă și dispozițiile de drept intern adoptate.

Articolul 8
Raportare

Comisia prezintă Parlamentului European și Consiliului, până la data de … [*36 de luni de la publicarea prezentei directive în Jurnalul Oficial*], un raport prin care să analizeze măsura în care statele membre au adoptat măsurile necesare pentru a se conforma directivei, împreună cu propunerile legislative, dacă este cazul. Raportul va analiza și implicațiile în ceea ce privește costurile viitoare are măsurilor luate de statele membre în temeiul prezentei directive.

Articolul 9
Intrare în vigoare

Prezenta directivă intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.*

Articolul 10

Prezenta directivă se adresează statelor membre, în conformitate cu tratatele.

Adoptată la Bruxelles,

Pentru Parlamentul European	*Pentru Consiliu*
Preşedintele	*Preşedintele*